

Kotoutumishjelma 2025

285/04.03.00/2024

HYTY 18.12.2024 § 41

Valmistelija Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen, puh. 050 564 0008, tiina.kemppainen@forssa.fi

Vuoden 2025 alussa voimaan tuleva Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) velvoittaa tämän hetkessä muodossaan kunnan laatimaan kotoutumishjelma-asiakirjan, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvä yhteistyö eri toimijoiden kesken.

Kotoutumishjelma sisältää kuvaukset

- osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen vastaavan,
- kotoutumissuunnitelman laadinnan sekä monialaisen vastaavan,
- monikielisen yhteiskuntaorientaation,
- suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä edistävien koulutusten ja palvelujen,
- kotoutumishjelman aikaisen ohjauksen ja neuvonnan sekä
- kielitaidon päättötestauksen toteuttamisesta.

Lisäksi kotoutumishjelma voi sisältää ”kunnan järjestämisvastuulla olevia kotoutuja-asiakkaiden työllisyyttä, yrittäjyyttä, työ- ja toimintakykyä, maahanmuuttajien hyvinvointia ja terveyttä tai kotoutumista edistäviä palveluita sekä järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista ja siihen osallistumista.” (681/2023, §13)

Kotoutumishjelma voidaan laatia myös useamman kunnan yhteisenä. Koska Forssan kotoutumisen edistämisestä vastaava Kotouttamo-yksikkö vastaa sopimusperusteisesti myös Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän lakisääteisestä kotoutumisen edistämisestä, on nyt laadittu Kotoutumishjelma 2025 ko. kuntien – eli Kotouttamo-kuntien – yhteinen.

Tällä hetkellä eduskuntakäsittelyssä (vrt. 2. käsittely eduskunnan täysistunnossa 10.12.) oleva hallituksen esitys ko. lain muuttamisesta pitää sisällään normien purkuun perustuvan muutoksen nykyisen muotoisen lain §13:een siten, että kotoutumishjelman laadinnan lakisääteinen velvoittavuus poistuu. Hallituksen ko. muutosesitykseen on kuitenkin kirjattu, että ”vaikka velvoite laatia kotoutumishjelmasta asiakirjana poistuisikin, tulisi kunnan edelleen huolehtia siitä, että kotoutumishjelman palvelut

muodostavat johdonmukaisen ja selkeän kokonaisuuden sekä tarvittavasta viranomaisten ja muiden toimijoiden välisestä yhteistyöstä kotoutumisohjelman palveluiden järjestämisessä. Lisäksi keskeistä olisi, että kunta kiinnittää erityistä huomiota kotoutumisohjelman saavutettavuuteen eri kohderyhmien näkökulmasta. Kunta voisi harkintansa mukaan laatia kotoutumisohjelman palveluiden järjestämistä, vastuita ja yhteistyötahoja kuvaavan asiakirjan keskeisten yhteistyötahojen kanssa edistämään kotoutumisohjelman palveluiden toimeenpanoa ja yhteistyötä.” (HE 192/2024 vp)

Nyt käsittelyssä oleva Kotoutumisohjelma 2025 on laadittu laajassa yhteistyössä Kotouttamo-kuntien, hyvinvointialue Oma Hämeen, nykyisten ja tulevien työvoimaviranomaisten (vrt. TE-keskus ja TyöHäme), alueella toimivien koulutuksen järjestäjien (vrt. LHKK ja HAMK), Kelan, ELY:n sekä järjestöjen ja yhteisöjen edustajien kanssa. Laadinnan johtoryhmänä on toiminut Kotouttamon ohjausryhmä, jossa on edustus kaikista Kotouttamo-kunnista sekä merkittävistä kotoutumista omassa toiminnassaan edistävästä organisaatioista. Kaikkien laadintaan materiaalia tuottaneiden tahto on, että vaikka lain velvoite ko. ohjelman laadintaan poistuisi, tullaan se laatimaan yhteistyössä jossain muodossa myös jatkossa.

Johtuen kotoutumislain akuutista laadintavaiheesta ja lain sisällön todennäköisesti 1.1.2025 merkittävänä toteutuvista muutoksista sekä samanaikaisista mittavista organisaatiomuutoksista (vrt. KOTO24-uudistuksen lisäksi hyvinvointialueen sisäiset muutokset ja TE25-uudistus), käsittelyssä oleva kotoutumisohjelma laadittiin vain vuodeksi 2025. Ohjelmaa tullaan tarkentamaan ja täydentämään tarpeen mukaan tulevana vuonna lainsäädännön sekä seudulla toteutettavien kotoutumisen edistämisen toiminta- ja asiakasprosessien selkiytyessä.

Kaiken kaikkiaan kansainvälistymiskehityksen voimistuminen haastaa Kotouttamo-kuntia ja seudulla maahanmuuttajien kotoutumisen parissa toimivia tahoja jatkossakin monialaiseen osaamisen yhdistämiseen ja suunnitelmalliseen yhteistyöhön. Huomioitavaa on, että jo kotoutumisen ensi vaiheessa kotoutumisen edistämisen asiantuntijapalvelujen ohella myös kuntien universaalien palvelujen merkitys kotoutumisprosessin tukena ja hyvien väestösuhteiden muodostumisen edistäjänä on erinomaisen suuri.

Kokonaisvaltainen, monitoimijainen ja laadukas kotoutumisen tukeminen edistää yksilön hyvinvointia, mutta myös edesauttaa maahan muuttaneiden potentiaalinen hyödyntämistä yhteisössä ja siten maahanmuuton muodostumista yhdeksi kunnan positiivisista elinvoimatekijöistä. Kotoutumisohjelma on sekä laadintaprosessinsa että ohjausvaikutuksensa kautta mahdollistamassa edellä kuvattuja toivottuja vaikutuksia.

Esittelijä

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Kemppainen Tiina

Päätösehdotus	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta merkitsee Kotoutumisohjelma 2025:n tiedoksi ja lähettää sen kaupunginhallitukselle tiedoksi.
Päätös	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.